

Správa o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od júla do konca novembra 2014

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky predkladajú na rokovanie vlády Slovenskej republiky materiál „Správa o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od júla do konca novembra 2014“ na základe § 19 ods. 10 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení zákona č. 180/2013 Z. z. (ďalej len „zákon o ochrane pred povodňami“). Vláda Slovenskej republiky prerokovala predchádzajúci materiál „Správa o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky za 1. polrok 2014“ na 129. schôdzi, ktorá sa konala 22. októbra 2014 a schválila ho uznesením č. 527/2014 k Správe o priebehu a následkoch povodní na území SR za 1. polrok 2014.

1. Príčiny a výskyt povodní na území Slovenskej republiky v období júl – november 2014

Začiatok letného obdobia 2014 (jún) na území Slovenska bol v znamení suchého počasia. Priemerné množstvo zrážok dosiahlo 57 mm, čo je 64% dlhodobého priemeru pre mesiac jún. Júl bol z tohto pohľadu úplne iný, keďže bol v znamení intenzívnej búrkovej činnosti. Celkovo sme v júli nezaznamenali ani jeden deň bez zrážkovej činnosti a až 29 dní s búrkou. Premenlivejší charakter júla 2014 bol výsledkom kombinácie veľmi teplého a vlhkého počasia, vďaka ktorému dochádzalo v priebehu dňa k rozvoju kopovitej oblačnosti a búrok, ktoré boli spojené s lokálnymi, krátkymi, ale o to intenzívnejšími búrkovými lejakmi.

Práve vplyvom búrkových lejakov a prehánok bolo priestorové rozloženie zrážok na území Slovenska nerovnomerné. Najmä niektoré severné a stredné oblasti zasiahnuté výdatnými a intenzívnymi dažďami zaznamenali nadnormálne mesačné úhrny zrážok až do 300 mm. Celkovo padlo v júli na Slovensku priemerne 153 mm zrážok, čo je o 81% viac ako je dlhodobý júlový priemer.

Búrková situácia na Slovensku kulminovala 21.07.2014. Meteorologické podmienky v denných hodinách sa nad našim územím vyznačovali zbiehavým prúdením, vysokou vlhkosťou vzduchu a instabilným zvrstvením atmosféry. V dôsledku toho sa popoludní nad severozápadným Slovenskom vytvorila výrazná a dobre vyvinutá línia intenzívnych a relatívne pomaly sa pohybujúcich búrok. Postup búrkových jadier smeroval väčšinou od západu na východ, s určitými odchýlkami k juhu či severu. Zrážkové pole tvorili jednotlivé búrkové epizódy, ktoré prichádzali od masívu Javorníkov alebo opakovane vznikali najmä nad masívom krivánskej časti Malej Fatry a pokračovali v pohybe ďalej na východ.

Najvyššie úhrny za 24 hodín (nad 50 mm) zaznamenali na zrážkomerných stanicach v lokalitách Svederník – Klebov 75 mm, Ľubochňa 71 mm, Žilina – Závodie 69 mm, Vrátna 66 mm, Dierová a Vyšná Boca 58 mm, Párnica 57 mm, Dohňany 54 mm a Jasná 51 mm. V priestore maximálnej intenzity zrážok vo Vrátnej doline sa nenachádza automatická zrážkomerná stanica. Preto boli maximálne zrážkové úhrny odhadované na základe meraní meteorologických radarov. Po prepočítaní maximálnej radarovej odrazivosti na intenzitu zrážok bolo zistené, že v prvej vlne zrážok (medzi 15:15 a 15:55 hodinou) spadlo cca 40 mm, v druhej vlne (medzi 15:55 a 16:55 hodinou) cca 50 mm zrážok, t.j. za 1.40 hodiny okolo 90 mm.

Hydrologická odozva na tieto zrážky bola výrazná najmä mimo monitorovacej siete SHMÚ. Na riekach Vrátnianka a Varínka odvodňujúcich Vrátniansku dolinu bol vyhlásený III. SPA v obciach Belá a Terchová. Mimo oblasť Vrátnianskej doliny boli počas 21.07.2014 vyhlásené II. a III. SPA aj v obciach Raková, Svederník, Divinka, Lutiše a Rudinka a v mestách Žilina a Považská Bystrica. Na rieke Varínka v stanici Stráža tok kulminoval 18³⁰ SELČ (stredoeurópskeho letného času) s výškou hladiny 141 cm s prietokom 63,40 m³.s⁻¹, čo zodpovedá II. SPA a 2-5 ročnému prietoku.

V obci Terchová bol vyhlásený III. SPA o 16:40 hod. Okamžite sa pristúpilo k záchranným prácam na záchranu životov, zdravia obyvateľov a záchranu majetku súkromného aj verejného charakteru. Do prác boli nasadené všetky štátne aj dobrovoľné záchranné zložky. V období 21.07.2014 až 29.07.2014 bola v rámci záchranných a zabezpečovacích prác vykonávané:

- usmerňovanie toku a čistenie mostov ťažkou stavebnou technikou,
- evakuácia 124 osôb spolu so záchrannými zložkami,
- identifikácia a zhromaždenie zničeného hnutel'ného majetku a jeho odovzdanie majiteľom (napr. 52 automobilov),
- odvoz a pílenie zničených stromov a iných porastov uloženie na skládku a ich likvidácia. drevná hmota 1700 m³,
- odstraňovanie povodňových naplavenín a prekážok,
- záchrana zdroja pitnej vody pre celú obec Krivánska Rizňa a vodný zdroj pre lokalitu Vrátna – Pod Výt'ahom.

V priebehu mesiaca júl bolo dosiahnutých celkovo 14 prvých a 3 vyššie SPA a vyhlásených 46 tretích a 6 druhých SPA. Búrková aktivita pokračovala aj v prvej polovici augusta, kedy bolo vyhlásených ďalších 39 SPA – pozri tab. 1. Následne nastalo ochladenie, čím sa zhoršili podmienky pre vznik konvekcie a intenzita búrkovej činnosti zoslabla.

Tabuľka 1. Dosiahnuté a vyhlásené SPA v Slovenskej republike v mesiacoch júl a august 2014¹

	Dosiahnuté SPA			Vyhlásené SPA	
	I	II	III	II	III
júl	14	2	1	6	46
august	11	2	1	6	33

Napriek predchádzajúcemu konštatovaniu sa intenzívne lejaky na Slovensku vyskytli aj v poslednej augustovej dekáde. 23.08.2014 spadlo v Bratislave počas 80 minút 64 mm zrážok, čo je druhý najvyšší zrážkový úhrn v histórii merania stanice (Bratislava Mlynská dolina). Napriek škodám, ktoré dosiahli výšku presahujúcu sumu 10 000,00 eur nebol vyhlásený žiadny SPA a ani na vodných tokoch neboli dosiahnuté výšky hladín zodpovedajúce SPA.

¹ Do tabuľky sú zaradené iba najvyššie dosiahnuté SPA na danej stanici počas danej povodňovej situácie a najvyššie vyhlásené SPA počas povodňovej udalosti v danej lokalite.

Celkovo môžeme aj august, v ktorom priemerne spadlo 132 mm zrážok, hodnotiť ako mimoriadne vlhký, keďže toto množstvo zrážok predstavuje 160 % dlhodobého augustového priemeru. August bol nadpriemerne vlhký vo všetkých sledovaných stanicích, keďže počas mesiaca august v nich spadlo 138 – 199 % dlhodobého augustového priemeru.

Intenzívna zrážková aktivita pokračovala aj v septembri. V priebehu septembra však prevažovali dlhodobé, priestorovo výrazné, zrážky nad krátkodobými, intenzívnymi lejakmi zasahujúcimi priestorovo limitované lokality. Najvýdatnejšie zrážky spadli v dôsledku prechodu výrazného frontálneho systému v druhej septembrovej dekáde, pričom najvyššie 24-hodinové úhrny boli namerané počas 11-teho a 12-teho septembra.

Tabuľka 2. 24 – hodinové zrážkové úhrny namerané počas 11-teho a 12-teho septembra vo vybraných stanicích na západnom Slovensku.

Meteorologická stanica	Z 11.-12.09.2014 v mm
Krajné	92
Bošáca - Zábudišová	86
Modra - Piesok	91
Modra	89
Častá	79
Malý Javorník	77
Kuchyňa	89
Stupava	74
Šaštín - Stráže	60
Bratislava - Letisko	58
Kráľová pri Senci	70
Jaslovské Bohunice	53
Hurbanovo	50
Piešťany	52
Radošiná	46

Najviac zrážok spadlo v oblasti Myjavy, Malých Karpát a Záhoria. V okolí Myjavy napršalo za 24 hodín viac ako 90 mm zrážok, v oblasti Malých Karpát 50 – 90 mm, na Záhorí do 90 mm. V Bratislave boli denné úhrny zrážok vyššie ako 50 mm. Na Podunajskej nížine, na dolnom Považí a Ponitří takisto spadlo lokálne vyše 50 mm zrážok.

Nepriaznivá zrážková situácia bola aj na niektorých miestach Pohronia, napríklad v Brezne, kde v auguste zaregistrovali druhý najvyšší mesačný úhrn zrážok na tejto meteorologickej stanici aspoň za posledných 114 rokov a počas tejto situácie napršalo za jeden deň 49 mm zrážok. Veľa pršalo vo štvrtok (11.09.2014) a v noci na piatok (12.09.2014) aj v Jasnej pod Chopkom 60 mm, v Banskej Štiavnici 48 mm a v Brehoch 41 mm.

Najvýraznejšie a najvýznamnejšie vzostupy hladín nastali práve v lokalitách s najvyššou zrážkovou činnosťou. III. SPA bol dosiahnutý na Parnej v Horných Orešanoch,

II. SPA na Gidre, Jablonke, Myjave a Maline. I. SPA boli zaznamenané aj na Blatine, Šurskom kanáli, Lehotskom potoku, Radiši a na Žitave. Okrem západného Slovenska nastali vzostupy hladín aj na zvyšnom území Slovenska, ale SPA boli dosiahnuté len na Podlužianke (II. SPA) a na Búri, Štiavnici a Sikenici.

Zrážková aktivita, aj keď na väčšine územia s nižšou intenzitou, pokračovala aj počas 12.09.2014. Na druhý deň (13.09.2014) boli, okrem už spomenutých tokov, dosiahnuté I. SPA aj na Kysuci a Čierňanke. V priebehu 13.09.2014 zosilnela zrážková aktivita na strednom Slovensku. Zrážkové úhrny už dosahovali omnoho nižšie hodnoty, ale vzhľadom k nasýteniu povodí predchádzajúcou zrážkovou činnosťou, stúpali hladiny najmä v povodiach Hrona a Slanej.

V priebehu 48 hodín (12.-13.09.2014) spadlo na Chopku 67 mm, na Sliači 29 mm zrážok, v Lučenci 27 mm zrážok. III. SPA boli v priebehu 14.09.2014 dosiahnuté na Hrone v Banskej Bystrici, na Rimave a na Turci (prítok Slanej). Viacero staníc s I. SPA bolo v povodiach Slanej, Ipľa, Hrona a na prítokoch horného Váhu. Aj v nasledujúcich dňoch pretrvávala slabá zrážková aktivita, takže SPA na jednotlivých staniciach pretrvávali až do 17.09.2014.

Celkovo môžeme aj september hodnotiť ako mimoriadne vlhký, keďže priemerné zrážky dosiahli 93 mm, čo je 156% dlhodobého septembrového priemeru. V prípade septembra však nachádzame výrazné regionálne rozdiely. Zatiaľ čo na južnom a západnom Slovensku dosahovali zrážky extrémne hodnoty, na severnom a východnom Slovensku boli zrážkové úhrny pod dlhodobým priemerom – pozri tabuľku 3.

Tabuľka 3. Absolútne a relatívne množstvo zrážok vo vybraných staniciach Slovenskej republiky v priebehu septembra 2014

Stanica	Z v mm	Z v %
Bratislava	155	388
Hurbanovo	155	397
Oravská Lesná	90	99
Sliač	90	155
Lomnický štít	125	145
Poprad	35	71
Košice	43	81
Kamenica n. Cirochou	53	87
SR	93,25	156

Ďalšia výrazná zrážkovo – odtoková epizóda zasiahla viaceré povodia Slovenska v dňoch 22.10. - 24.10.2014. Predchádzali jej výdatné trvalé zrážky najmä na strednom a východnom Slovensku. V dňoch 21.10. – 24.10.2014 spadlo na Chopku 40 mm, v Lučenci 36 mm, v Poprade 33 mm a v Prievidzi 32 mm. Na východe v Stropkove 48mm, Telgárte 47 mm, v Kamenici n. Cirochou 46 mm (z toho 39 v priebehu 22.10.2014), v Košiciach 44 mm, v Milhostove 37 mm, a na Štrbskom plese 35mm.

Napriek relatívne nízkym zrážkovým úhrnom zodpovedala odtoková odozva následkom mimoriadne vlhkého letného obdobia. Už 22.10.2014 boli dosiahnuté III. SPA na staniaciach na riekach Olšava a Roňava na východnom Slovensku, II. SPA na Toryse a I. SPA na Hornáde, Bodve, Kamenci, Sucheji, Nitre, Handlovke, Žitave a Rajčianke. Nasledujúci deň sa k riekam so SPA pridal Turiec (prítok Váhu). Z výšok hladín zodpovedajúcich SPA klesli rieky až v priebehu 24.10.2014.

Zrážky s výdatnosťami lokálne vyše 100 mm sa vyskytli aj v bavorskej a najmä rakúskej časti povodia Dunaja, ktorý začal stúpať 23.10.2014. V hornej časti slovenského úseku kulminoval Dunaj o deň neskôr, kedy v stanici Bratislava dosiahol I. SPA. V dôsledku spätného vzdutia z Dunaja stúpila aj hladina rieky Morava a bol dosiahnutý I. SPA aj v stanici Devínska Nová Ves. V priebehu nasledujúceho dňa (25.10.2014) klesli Dunaj aj Morava pod úroveň hladín zodpovedajúcich SPA a hladina postupne klesala aj v dolnej časti slovenského úseku.

Celkovo spadlo v októbri v priemere 65 mm zrážok, čo zodpovedá 131% októbrového normálu. Na väčšine Slovenska bol október z hľadiska zrážok normálny, na východnom Slovensku vodný až veľmi vodný. Najviac zrážok z vybraných staníc spadlo v Kamenici nad Cirochou. Kde 104 mm zodpovedá 208% októbrového normálu.

November patril s priemerným množstvom zrážok 30 mm k mimoriadne suchým mesiacom, keďže daný zrážkový úhrn zodpovedá 48% dlhodobého normálu pre tento mesiac. Dôsledkom minimálnej zrážkovej aktivity bol ustálený stav na slovenských tokoch.

2. Celkové zhodnotenie obdobia júl – november 2014

Celkovo patrilo obdobie mesiacov júl až november medzi veľmi vlhké, keďže priemerné množstvo zrážok 474 mm zodpovedá 139% dlhodobého normálu. V rámci tohto obdobia však boli menšie výkyvy, keď prvé tri mesiace tohto obdobia patrili medzi mimoriadne vlhké, október bol v priemere už len veľmi vlhký, na západe dokonca normálny, priemer dvíhalo východné Slovensko. Naopak november bol v priemere mimoriadne suchý.

Tabuľka 4. Priemerné množstvo zrážok v mm, vyjadrenie množstva zrážok voči normálom v % a abnormalita daného množstva zrážok na Slovensku v období júl – november 2014

Vysvetlivky: MS – mimoriadne suchý, VV – veľmi vlhký, MV – mimoriadne vlhký

zrážky/mesiac	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	priemer
v mm	153	132	93	65	30	474
v %	181	160	156	131	48	139
abnormálnosť	MV	MV	MV	VV	MS	VV

Charakter povodňových udalostí zodpovedal charakteru zrážkovej činnosti v sledovanom období. Z tohto pohľadu môžeme vyčleniť dve povodňové obdobia na základe príčinných zrážok. V mesiacoch júl a august sa nevyskytli povodňové udalosti väčšieho rozsahu, ale vyskytlo sa viacero povodní prívalového charakteru s veľmi nepriaznivými dopadmi najmä z pohľadu škôd na majetku. Najhoršie prívalové povodne z hľadiska následkov a škôd sa odohrali na severozápade Slovenska, vo Vrátnej, Žiline a Považskej

Bystrici a celkovo bolo iba dňa 21.07.2014 vyhlásených 9 tretích SPA najmä v severnej polovici Slovenska. Našťastie si povodne nevyžiadali obeť na ľudských životoch.

Tabuľka 5. Počet dosiahnutých a vyhlásených SPA v jednotlivých čiastkových povodiach počas júla 2014

	dosiahnuté SPA			vyhlásené SPA	
	I.	II.	III.	II.	III.
Dunaj	-	-	-	-	-
Morava	-	-	-	-	-
Váh	1	1	1	-	25
Hron	-	-	-	-	3
Ipeľ	-	-	-	-	3
Bodrog	1	-	-	4	2
Slaná	-	-	-	-	2
Hornád	8	1	-	-	2
Bodva	2	-	-	-	-
Dunajec	2	-	-	2	9
Spolu	14	2	1	6	46

Tabuľka 6. Počet dosiahnutých a vyhlásených SPA v jednotlivých čiastkových povodiach počas augusta 2014

	dosiahnuté SPA			vyhlásené SPA	
	I.	II.	III.	II.	III.
Dunaj	-	-	-	-	-
Morava	-	-	-	-	-
Váh	2	1	-	2	11
Hron	5	-	1	2	4
Ipeľ	1	-	-	-	1
Bodrog	-	-	-	2	3
Slaná	-	-	-	-	5
Hornád	3	1	-	-	4
Bodva	-	-	-	-	-
Dunajec	-	-	-	-	5
Spolu	11	2	1	6	33

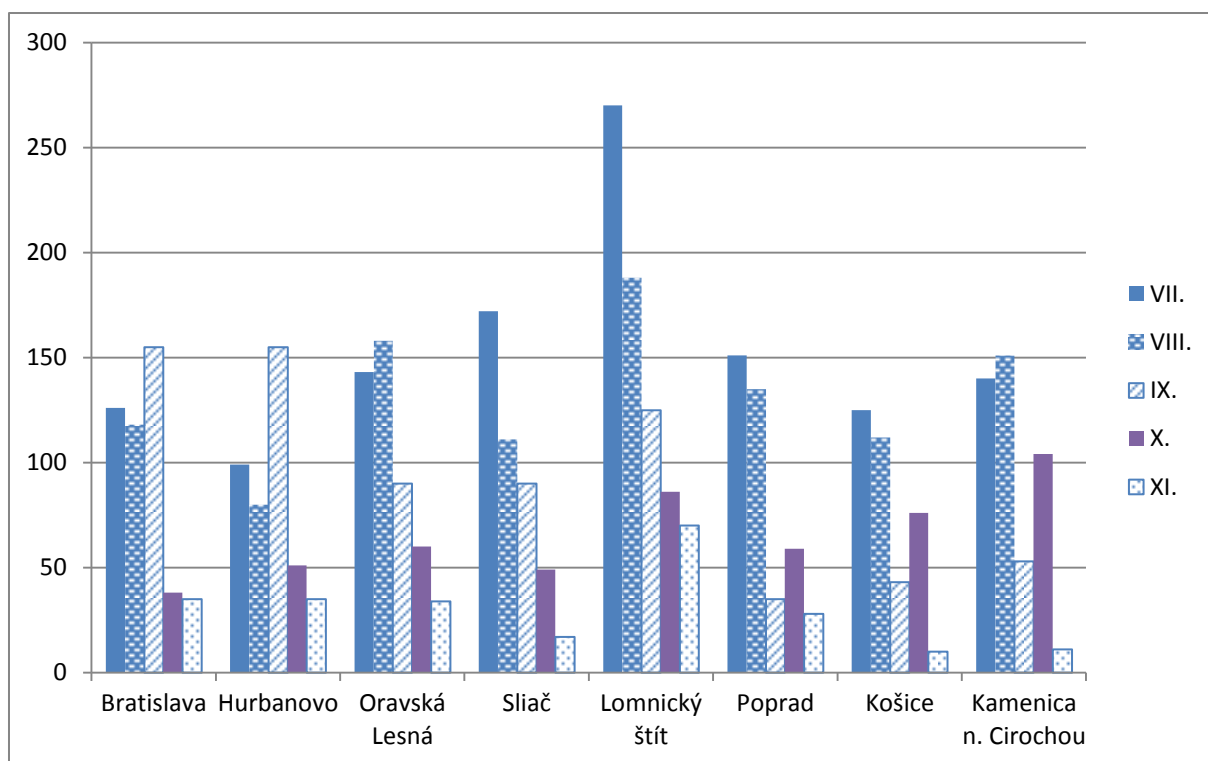
Odlišný charakter mala zrážková činnosť v mesiacoch september a október. Dve vlny trvalých frontálnych zrážok zasiahli prakticky celé Slovensko a dvihli aj hladiny väčších riek na ktorých sa nachádzajú aj vodomerné stanice. Preto je množstvo lokalít s dosiahnutým SPA počas mesiaca september väčšie ako počas mesiacov júl a august. Povodňová aktivita sa presúvala v závislosti od pohybu frontu a jadra zrážkovej činnosti od západu na východ.

Tabuľka 7. Počet dosiahnutých a vyhlásených SPA v jednotlivých čiastkových povodiach počas septembra 2014

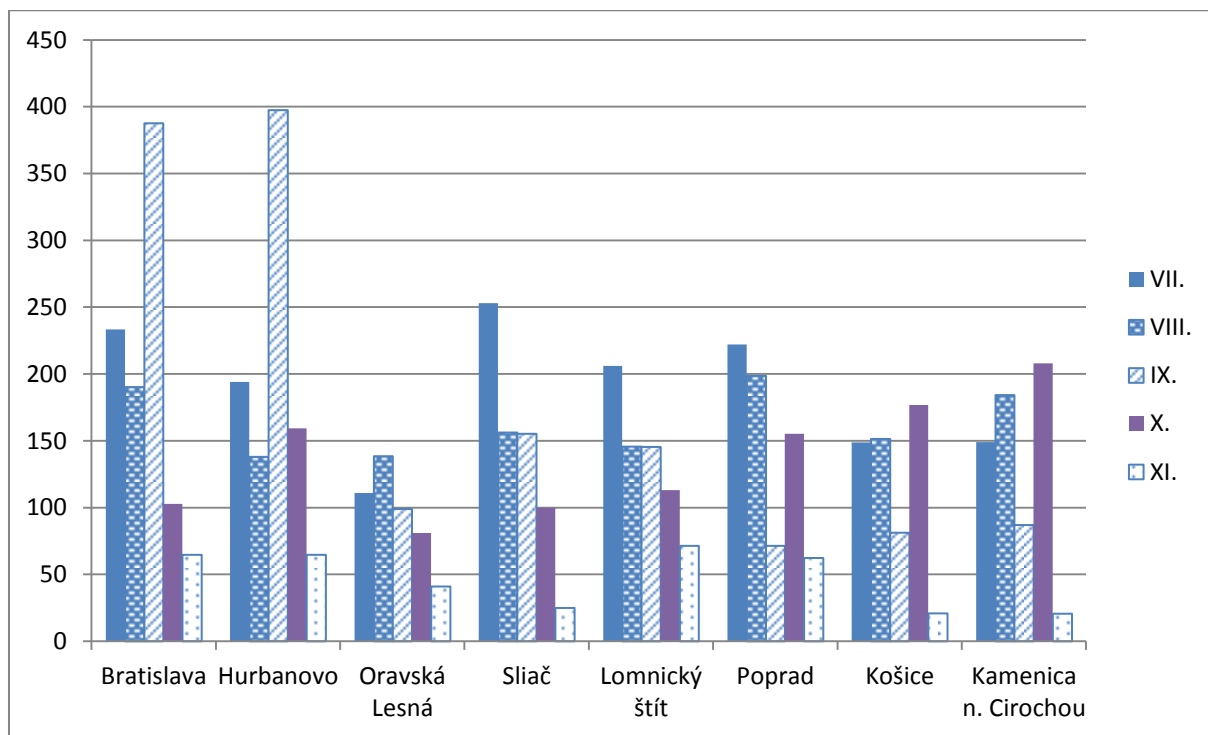
	dosiahnuté SPA			vyhlásené SPA	
	I.	II.	III.	II.	III.
Dunaj	-	-	-	2	-
Morava	2	3	-	14	6
Váh	9	2	1	6	12
Hron	10	2	1	4	6
Ipeľ	3	2	-	2	6
Bodrog	-	1	-	1	3
Slaná	2	3		2	-
Hornád	-	-	-	-	-
Bodva	-	-	-	-	-
Dunajec	-	-	-	-	-
Spolu	26	13	2	31	32

Tabuľka 8. Počet dosiahnutých a vyhlásených SPA v jednotlivých čiastkových povodiach počas októbra 2014

október	dosiahnuté SPA			vyhlásené SPA	
	I.	II.	III.	II.	III.
Dunaj	1	-	-	-	-
Morava	1	-	-	1	-
Váh	5	-	-	-	-
Hron		-	-	-	-
Ipeľ	1	-	-	-	-
Bodrog	2	-	-	-	1
Slaná	-	-	-	-	-
Hornád	4	1	1	-	1
Bodva	1	-	-	-	-
Dunajec	-	-	-	-	-
Spolu	15	1	1	1	2

Graf 1. Množstvo zrážok v mm vo vybraných staniách v SR v období júl – november 2014

Graf 2. Relatívne množstvo zrážok v % voči zrážkovým normálom v období júl – november 2014 vo vybraných zrážkomerných staniách SR

3. Výdavky na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác, povodňových záchranných prác a peňažných náhrad počas povodní od júla do konca novembra 2014 a vyhodnotenie povodňových škôd

3.1. Výdavky na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác

a) Ministerstvo životného prostredia SR:

– Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Banská Štiavnica	3 633 118,43 eur
– Slovenský hydrometeorologický ústav	1 597,80 eur

Ministerstvo životného prostredia SR spolu: 3 634 716,23 eur

b) Ministerstvo vnútra SR:

– orgány ochrany pred povodňami v okrese Trenčín	629,81 eur
– orgány ochrany pred povodňami v okrese Banská Bystrica	637,01 eur
– orgány ochrany pred povodňami v okrese Prešov	24 560,02 eur

Ministerstvo vnútra SR spolu: 25 826,84 eur

c) Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

- Lesy SR, š. p. Banská Bystrica	31 503,00 eur
----------------------------------	---------------

d) Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

- Slovenská správa ciest	1 136,51 eur
- ŽSR	2 324,39 eur

Spolu: 3 460,90 eur

e) Vyššie územné celky:

- Správa a údržba ciest Nitrianskeho samosprávneho kraja	31 012,94 eur
– Správa a údržba ciest Prešovského samosprávneho kraja	242 828,74 eur
– Správa a údržba ciest Žilinského samosprávneho kraja	4 486 745,62 eur

VÚC spolu: 4 760 587,30 eur

3.2. Výdavky na vykonávanie povodňových záchranných prác

a) Ministerstvo vnútra SR:

– obce v Bratislavskom kraji	3 721,80 eur
– obce v Trnavskom kraji	3 009,36 eur
– obce v Trenčianskom kraji	160 038,42 eur

– obce v Nitrianskom kraji	94 275,42 eur
– obce v Žilinskom kraji	1 080 373,34 eur
– obce v Banskobystrickom kraji	12 034,53 eur
– obce v Prešovskom kraji	2 022 117,25 eur
– obce v Košickom kraji	15 041,38 eur
– činnosť krízového štábu okresného úradu Žilina	989,50 eur
– Hasičský a záchranný zbor SR	26 960,92 eur
– Policajný zbor SR	63 024,03 eur
– Horská záchranná služba SR	5 865,32 eur

Spolu: 3 487 451,27 eur

b) Ministerstvo obrany SR

- Ozbrojené sily SR	4 881,32 eur
---------------------	--------------

c) Ministerstvo zdravotníctva SR:

Na vykonanie opatrení na obnovenie základných podmienok na zdravé životné podmienky a na predchádzanie ochoreniam v povodňami postihnutých oblastiach vynaložili:

– Regionálny úrad verejného zdravotníctva Žilina	1 817,80 eur
– Regionálny úrad verejného zdravotníctva Prešov	4 253,93 eur
– Regionálny úrad verejného zdravotníctva Poprad	9 382,79 eur
– Regionálny úrad verejného zdravotníctva Nitra	846,40 eur

Úrad verejného zdravotníctva SR spolu: 16 300,92 eur

Na základe § 44 ods. 3 zákona o ochrane pred povodňami je v materiáli tiež návrh na úhradu 42 646,09 eur na vyplatenie priznanej peňažnej náhrady za škodu na majetku spôsobenú v priamej súvislosti s vykonávaním povodňových zabezpečovacích a záchranných prác, za splnenú osobnú pomoc a za poskytnutie vecného prostriedku.

3.3.Čerpanie dotácie vlády SR

Z dôvodu rozsiahlosti mimoriadnej udalosti v 30. týždni už boli vládou Slovenskej republiky poskytnuté finančné prostriedky na povodňové zabezpečovacie práce pre Žilinský samosprávny kraj vo výške 1 800 000,00 eur a na povodňové záchranné práce pre obec Terchová vo výške 2 560 000,00 eur a to na základe uznesení vlády Slovenskej republiky č. 365 z 28. júla 2014 a č. 499 z 8. októbra 2014.

Tabuľka 9: Čerpanie dotácie vlády SR obcou Terchová

na výdavky na povodňové záchranné práce a ďalšie výdavky súvisiace s odstraňovaním následkov spôsobených živelnou pohromou – povodňou v katastrálnom území obce Terchová, počas povodní od 01.07.2014 do 30.11.2014

eur

Dotácia vlády SR podľa uznesení vlády SR č. 365 z 28.júla 2014 a č. 499 z 8. októbra 2014 pre subjekt:	Účel dotácie	Výška dotácie celkom:	Výška vzniknutých výdavkov na povodňové záchranné práce overené Okresným úradom Žilina	Preklasifikované finančné prostriedky na kapitálové výdavky súvisiace s odstraňovaním následkov živelnej pohromy na území obce Terchová na základe spisu z Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/022702/2014-442 z 15.10.2014
Obec Terchová	Povodňové záchranné práce a ďalšie výdavky súvisiace s odstraňovaním následkov živelnej pohromy – povodne, na území obce Terchová	2 560 000,00	2 260 000,00	300 000, 00

Tabuľka 10. Čerpanie dotácie vlády SR Žilinským samosprávnym krajom

na výdavky na povodňové zabezpečovacie práce a ďalšie výdavky súvisiace s odstraňovaním následkov spôsobených živelnou pohromou – povodňou v katastrálnom území obce Terchová, počas povodní od 01.07.2014 do 30.11.2014

eur

Dotácia vlády SR podľa uznesenia vlády SR č. 365 z 28.júla 2014 pre subjekt:	Účel dotácie	Výška dotácie	Výška vzniknutých výdavkov na povodňové zabezpečovacie práce overené Okresným úradom Žilina	Preklasifikované finančné prostriedky na výdavky súvisiace s odstraňovaním následkov živelnej pohromy na území obce Terchová (čiastkové krytie škôd na majetku vo vlastníctve ŽSK) na základe uznesenia vlády SR č. 499 z 8.októbra 2014
Žilinský samosprávny kraj	Povodňové zabezpečovacie práce a ďalšie výdavky súvisiace s odstraňovaním následkov živelnej pohromy – povodne na území obce Terchová	1 800 000,00	1 531 000,00	269 000,00

3.4. Vyhodnotenie povodňových škôd od júla do konca novembra 2014

Povodňové škody po verifikácii sú 15 127 657,10 eur, z toho škody na majetku:

– fyzických osôb	462 053,57 eur
– právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov:	3 712 590,42 eur
– obcí	2 106 702,65 eur
– štátu	433 297,52 eur
– vyšších územných celkov	8 413 012,94 eur

4. Poučenie z povodní v období júl – november 2014

V období júl až november 2014 sa vyskytlo viacero povodňových udalostí. Na základe príčinného faktora ich môžeme rozdeliť na prívalové povodne zapríčinené prívalovými zrážkami (najčastejšie počas búrok) a na regionálne povodne zapríčinené trvalým dažďom. V mesiacoch júl až august spôsobovali veľké problémy najmä povodne prívalové, v septembri a októbri povodne regionálne. Tieto dva typy povodní majú nielen odlišnú príčinu, ale väčšinou aj odlišný priebeh a škody vznikajú pričinením odlišných síl. Pri prívalových povodniach najmä kinetickej energie, pri regionálnych povodiach prevažne pôsobením dlhotrvajúceho zaplavenia.

Napriek týmto odlišnostiam, nedostatky vyplývajúce z nedokonalosti systému protipovodňovej ochrany sú približne rovnaké. Je potrebné uviesť najmä tieto:

1. Zákon o ochrane pred povodňami dáva starostovi obce právo vyhlásiť stupne povodňovej aktivity z vlastnej iniciatívy. Starostovia niektorých obcí však o vyhlásení povodňovej aktivity z vlastnej iniciatívy neinformovali územne príslušný orgán ochrany pred povodňami, správcu vodných tokov na území obce a Slovenský hydrometeorologický ústav bezodkladne, ale až určitým oneskorením. Ukazuje sa ako nevyhnutné v období po komunálnych voľbách vykonať školenie starostov obcí a primátorov miest o úlohách obcí na úseku ochrany pred povodňami a o zákone o ochrane pred povodňami a všeobecne záväzných právnych predpisoch.
2. Zákon o ochrane pred povodňami dáva starostovi obce právo vyhlásiť stupne povodňovej aktivity aj v prípade výskytu prívalových dažďov extrémnej intenzity. V prípade nevyhlásenia stupňov nie je možné vyčíslené údaje o škodách zahŕňať do správ o priebehu a následkoch povodní vypracovaných na základe § 19 zákona o ochrane pred povodňami.
3. Súčasný nástroje hydrologickej prognózy neumožňujú efektívne predpovedať prívalové povodne. Je nutné dokončiť a uviesť do operatívnej prevádzky systém protipovodňovej ochrany POVAPSYS na optimalizovanie predpovednej povodňovej služby.

V sledovanom období sa povodne oboch spomenutých typov vyskytovali najmä v horných častiach povodí a v povodiach menších vodných tokov. Pri manažmente povodňového rizika je preto potrebné sústrediť pozornosť na opatrenia v týchto častiach povodí. V plánoch manažmentu povodňového rizika a ich aktualizáciách preto nesmú chýbať

opatrenia na zníženie objemu odtoku z týchto menších povodní prostredníctvom technických aj netechnických zásahov do povodia a do korýt vodných tokov. Ide najmä o:

1. optimalizáciu spôsobu obrábania pôdy a optimalizáciu spôsobov a druhovej skladby výsadby pre spomalenie prívalového odtoku vody z povodia,
2. úpravy a opatrenia v lesoch aj mimo lesov podporujúce prirodzenú akumuláciu vody,
3. výstavbu, údržbu a rekonštrukciu poldrov.

Okrem zdokonalenia systému povodňovej ochrany je potrebná optimalizácia povodňového predpovedného systému, ktorý zohráva kľúčovú úlohu v systéme povodňovej prevencie. Za účelom tohto zlepšenia je okrem iného potrebné:

1. dokončiť a do operatívnej prevádzky uviesť systém POVAPSYS, ako operatívny nástroj umožňujúci predpovedanie možností prívalových povodní s viachodinovým predstihom,
2. vytvoriť centralizovaný informačný systém umožňujúci operatívnu výmenu informácií medzi jednotlivými orgánmi zodpovednými za protipovodňovú ochranu.

Zoznam skratiek:

HaZZ SR – Hasičský a záchranný zbor Slovenskej republiky
MDVRR SR – Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MF SR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MO SR – Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
POVAPSYS – Povodňový varovný a predpovedný systém v Slovenskej republike
SHMÚ – Slovenský hydrometeorologický ústav
SPA – Stupeň povodňovej aktivity
SR – Slovenská republika
SVP, š. p. – Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik
VÚC – Vyššie územné celky
ŽSK – Žilinský samosprávny kraj
ŽSR – Železnice Slovenskej republiky